
SPIS TREŚCI

Przedmowa	9
-----------------	---

CZĘŚĆ I. CZŁOWIEK W ŚRODOWISKU

1. Podejście środowiskowe w psychologii	12
2. Cechy i struktura środowiska społecznego	14
2.1. Pojęcie środowiska	14
2.2. Właściwości psychologiczne środowiska społecznego	16
3. Środowisko jako system	21
4. Mechanizmy psychologiczne regulujące zachowanie się człowieka w środowisku	25
4.1. Proces uczenia się społecznego	26
4.2. Adaptacja i dopasowanie środowiskowe	33
4.3. Poczucie tożsamości i porównania społeczne	38
4.4. Wpływ środowiska na zaburzenia zachowania	43
Blok samokształceniowy	46

CZĘŚĆ II. ZAGROŻENIA I ZASOBY W ŚRODOWISKU

Wprowadzenie	48
1. Psychologiczne modele zdrowia	49
2. Środowisko jako źródło zagrożeń i jako źródło zasobów	54
2.1. Stres w środowisku	54
2.2. Zagrożenia w środowisku	56
2.3. Zasoby środowiskowe	57
3. Stres i radzenie sobie w modelu salutogenetycznym	67
3.1. Poczucie koherencji jako globalna orientacja w środowisku ..	70
3.2. Refleksyjność	76
3.3. Kontrola sytuacji	79
Blok samokształceniowy	81

CZĘŚĆ III. SPECYFIKA PSYCHOLOGICZNA POSZCZEGÓLNYCH ŚRODOWISK

Wprowadzenie	84
1. Rodzina	85
1.1. Rodzina jako system	85
1.2. Rodzina psychologicznie funkcjonalna	89
1.3. Rodzina psychologicznie dysfunkcjonalna	96
1.4. Stres rodzinny	100
2. Szkoła	103
2.1. Klasa szkolna jako system	103
2.2. Interakcje nauczyciel–uczeń	106
2.3. Zadania rozwojowe uczniów w szkole	113
2.4. Zadania środowiska szkolnego wobec ucznia	114
3. Praca	119
3.1. Zakład pracy jako system	119
3.2. Psychologiczna wartość pracy i wartości istotne dla organizacji	122
3.3. Stres w pracy	124
4. Środowisko zamieszkania	131
Blok samokształceniowy	136

CZĘŚĆ IV. WYBRANE PROBLEMY ZDROWOTNE ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

Wprowadzenie	140
1. Uzależnienia	141
1.1. Alkoholizm	141
1.2. Uzależnienie od narkotyków	158
1.3. Nikotynizm	175
2. Przemoc	180
2.1. Przemoc w rodzinie	180
2.2. Przemoc w szkole	189
2.3. Przemoc w pracy	194
Blok samokształceniowy	196

CZĘŚĆ V. ODDZIAŁYWANIA ŚRODOWISKOWE

1. Specyfika działania w środowisku	200
2. Komunikowanie się i interakcje z pacjentami w środowisku	205

2.1. Podejście funkcjonalne i transakcyjne w komunikowaniu się	205
2.2. Cechy interakcji pomocowych	207
2.3. Interakcje w sytuacjach grupowych	208
2.4. Interakcje w rodzinie	209
3. Prewencja problemów zdrowotnych w środowisku	211
3.1. Prewencja pierwotna w środowisku	211
3.2. Promocja zdrowia w środowisku	217
3.3. Prewencja ukierunkowana na społeczność lokalną	221
4. Organizowanie społeczności lokalnej do działań na rzecz zdrowia	230
4.1. Rozpoznawanie społeczności lokalnej	230
4.2. Wybór lidera	233
4.3. Tworzenie zespołów zadaniowych	234
4.4. Współpraca w zespole zadaniowym	236
4.5. Tworzenie grup wsparcia	240
5. Interwencja w środowisku	243
5.1. Istota interwencji	243
5.2. Określenie ról i analiza problemu w interwencji środowiskowej	245
5.3. Diagnoza w interwencji środowiskowej	248
5.4. Proces zmiany	258
5.5. Zakończenie interwencji	275
6. Prewencja i terapia w przypadku wybranych problemów zdrowotnych środowiska społecznego	279
6.1. Prewencja i terapia środowiskowa uzależnień	279
6.2. Prewencja przemocy	300
Blok samokształceniowy	308
Piśmiennictwo	310
Skorowidz	317